

libertijn

Humanistisch jeugd-
en jongerenblad

redactie-adres:
Postjeskade 43 I
Amsterdam 17

Postgiro: 13.82.77.7

redactie:
M. Westeneng
H. van Weely
H. Nuij

eindredactie:
A. van Hees
Th. van Beek

abonnementsprijs:
f 5,75 per jaar
(voor donateurs méér)
losse nummers 65 cent

advertentietarief
op aanvraag

1e jaargang nr. 6
juni/juli 1967

verschijnt maandelijks

Van anderen

Het NVV-Jongerenkontakt heeft na afloop van een jongerenkonferentie in het najaar van 1966 een enquête gehouden. Het is hier niet de plaats om er uitvoerig op in te gaan. Wel willen we even stil staan bij de antwoorden op de vraag: Heeft u suggesties om aandacht te besteden aan aktuele en/of belangrijke onderwerpen tijdens een volgende konferentie? O.m. werden genoemd: humanisme in het leger, vorming bedrijfsjeugd, vrijetijdsbesteding, de toekomst van de arbeider, dienstplicht, jeugd en gezag, rekreatie, de maatschappij van morgen e.d. Dit gelezen hebbende rees bij mij wel de vraag of er wellicht geen mogelijkheden zijn om plaatselijk en misschien ook wel landelijk over deze en dergelijke thema's gezamenlijk bijeenkomsten te organiseren. De onderwerpen zijn er interessant genoeg voor.

M.W.

**zet u
zelf
eens
op de
bon!**

**Aan: Vrij Nederland,
Raamgracht 4, Amsterdam-C.**
Gelieve mij ter kennismaking en
vrijblijvend 10 achtereenvolgende
nummers van Vrij Nederland te
zenden. Voor dit proefabonnement
zend ik u f 3.50 / per postwis-
sel of postgirorekening 135176 /
Gem. Giro A'dam V 900

Naam:
Adres:
Plaats:
Datum:

**NEEM NAAST UW KRANT
VRIJ NEDERLAND**

Israël-telegram

Aan dr. D. Lewin, Ambassadeur van Israël in Nederland werd het volgende telegram op 29 mei 1967 verzonden:

De Moderne Jeugdraad, waarbij aangesloten de Nederlandse Culturele Sportbond, het NVV-Jongerenkontakt, het Nivon-Jongerenwerk, de federatie Ankerklubbhuiswerk, het Jeugd- en Jongeren centrum Ruimte en het Humanistisch Verbond, ten zeerste verontrust door de agressieve politiek van een aantal Arabische landen, bevestigt zijn gevoelens van vriendschap en verbondenheid met het Volk van Israël en verwacht, dat de Verenigde Naties alles in het werk stellen om de vrede in het midden-oosten te waarborgen. — Het Bestuur.

Rijnreis Rotterdam-Mainz

Het Nivon-jongerenwerk heeft nog enkele plaatsen over op een boot die van Rotterdam naar Mainz zal varen en op 5 augustus a.s. vertrekt. Slapen, eten en drinken doet men aan boord, maar er zullen op verschillende plaatsen ekskursies gemaakt worden, o.m. een bustocht door de Eiffel. De terugreis wordt gemaakt per trein die op 19 augustus iedereen weer thuis brengt. Er zijn ook een aantal buitenlandse deelnemers aan deze tocht, die inclusief de verschillende ekskursies en de verzekering af Rotterdam f. 250,— kost. Alle jongeren tussen 15 en 25 jaar zijn welkom. Inlichtingen en opgave bij het Nivon-jongerenwerk, P. C. Hooftstraat 163, Amsterdam, tel. 020-721784.

De regeltjes die hier en daar tussen de artikelen staan, zijn afkomstig uit het gastenboek van het Coornherthuis.

Zij, die zich na 1 juli voor de rest van 1967 op Libertijn abonneren hoeven slechts f 3,75 te betalen!

Afbeelding omslag:

Dit bijzonder fraaie kunstwerk is een produkt van Eric Kreger (H.J.G.-Eindhoven). Hij laat het aan de lezer over een bijpassende titel te verzinnen.

REDAKTIONEEL

Kopij moet vóór de eerste van iedere maand ingezonden zijn. De redaktie gaat over tot plaatsing van de ingezonden kopij, doch de schrijver is verantwoordelijk voor z'n produkt. Het is ook mogelijk illustraties in te zenden.

Wij verzoeken een ieder, eventuele adreswijzigingen of onjuistheden tijdig aan ons door te geven.

Libertijn biedt gelegenheid tot het plaatsen van „kleine” advertenties, tarief bij redaktie verkrijgbaar.

**hitler
anno
1967**

interview met hitler

Een onzer korrespondenten in het buitenland kwam — door een toevallige samenloop van omstandigheden — de huidige verblijfplaats te weten van Adolf Hitler. Hij kon met veel inspanning — en na de belofte te hebben gedaan niets bekend te maken omtrent Adolf's verblijfplaats — gedaan krijgen dat Hitler een kort interview toestond.

Allereerst zal ik beschrijven hoe de man die voor mij zat er uit zag na 25 jaar ballingschap (zoals hij dat noemde). Voor z'n leeftijd ziet hij er nog behoorlijk kras uit, de (bekende) snor is evenals zijn hoofdhaar, dat nog welig tierde, grijs geworden. De kleding ziet er ouderwets, doch goed uit en wekt de indruk dat het door een goed gesitueerd persoon wordt gedragen. Zijn vrouw — die geen Eva schijnt te heten — is van een jongere generatie en is vol goede zorgen voor „haar Dolfje”. Hun houding jegens elkaar doet veronderstellen dat ze een gelukkig leven leiden, al draagt Adolf een (heel klein) gehoorapparaatje. Ook viel het mij op dat z'n rechterarm overheerst werd door zenuwen die zich abnormaal gedroegen (teveel gebruikt zei de dokter).

De vragen die ik hem stel heeft hij niet van te voren onder ogen gehad, hij weet dus niet wat er zal komen. Het gesprek wordt in 't Duits gevoerd, al praat hij met een hinderlijk aksent, veroorzaakt door de taal van het land waar hij nu woont.

Impressies rond een poezenleven

Onze poes heeft haar krolse buien weer achter de rug. Als je dat zo enkele dagen meemaakt hoef je niet van christelijke huize te zijn om te gaan denken: alle verleiding begint toch maar bij de vrouw.

Kronkelend ligt ze als een mollige Eva in haar paradijsje, en wil voortdurend maar geliefkoosd en in haar zachte witte buikje gekriebeld worden. Een nestelen op je schoot, een diep kreunen van genoegen.

's Nachts begint het grote feest pas goed. Ze rent dan de trappen op en af onder het slaken van de smartelijkste zuchten, geluiden meestal die ons hartverscheurend in de oren klinken.

Wat hebben poezen, maar ook veel andere dieren toch een geweldig leventje. Het grootste deel ervan brengen ze door met soezen en eten, onderbroken door perioden van onstuimig, hartstochtelijk en zorgeloos minnen. Zorgeloos vooral, want denken ze aan de gevolgen van een huwelijk en andere van dergelijke angstige dingen die door mensenhoofden zijn uitgedacht? Om jaloers op te zijn gewoon. Je moet dan wel tot de konklusie komen dat wij leven met te veel overbodige ballast om ons heen.

Alleen onze poes, naast me zittend op mijn bureautje, begrijpt van al die mensenwoorden van jaloezie geen letter. Net zo min ze ooit iets zal begrijpen van het televisie-journaal met zijn gruwelen in Vietnam en omstreken. Ze knort tevreden haar huiselijke liedje van warmte en lekkere hapjes.

Hans van Weely

3 mei 1967

wij herdenken

met ongeveer dezelfde bevelen
laten we geweren grendelen
richten - afvuren

onze doden zullen dankbaar zijn
voor zoveel eerbetoon
alleen liggen ze hier
door ongeveer
dezelfde bevelen

J.L.M.

Afscheid van het absolute

De filosofie van de in 1961 overleden Franse denker Merleau Ponty staat wat zijn levensbeschouwelijke konsekwenties betreft in het teken van de afwijzing van het Absolute in welke vorm dan ook.

Het Absolute is het volmaakt zekere weten op velerlei gebieden, b.v. over de geschiedenis. Merleau Ponty ziet nu deze vorm van denken gerealiseerd in onze cultuur bij het christendom en het marxisme. De christen heeft via de Openbaring en leergezag deel aan de Absoluutheid van de goddelijke waarheid, zo weet hij in principe alles en handelt er in praktijk veelal naar, men denke aan de intolerantie van vele gelovigen. Het marxisme zegt via bepaalde in de historie vastliggende gegevens de toekomst te kunnen voorzien, ook deze vorm van Absoluut weten gaf aanleiding tot de kommunistische praktijk. (Merleau Ponty was geen anti-kommunist!).

Merleau Ponty wijst het Absolute af, het is strijdig met het wezen van ons mens-zijn. Waarom? Ten

m & w

Abonneert u op

MENS EN WERELD

het 14-daags orgaan
van het Humanistisch Verbond.

Redactie en administratie:

Oudegracht 152, Utrecht.

Giro 30.49.60 t.n.v.

het Humanistisch Verbond
te Utrecht.

Heer Adolf, (hij wil niet met Hitler worden aangesproken) als U terug blikt in uw leven, doet U dit dan met vreugde of verdriet?

A.: Ja... met veel vreugde. Ik konstater, naar hetgeen ik zo zie in de wereldpolitiek, dat het werk wat ik niet heb kunnen afmaken, toch voortgezet wordt. Een paar voorbeelden: Spanje, Portugal, Zuid Afrika en sinds kort ook Griekenland en... de Arabische landen. U ziet dus dat mijn streven niet vergeefs is geweest, dat ik deze tendens heb doen overwaaien en dat het punt waar ik het neer moest leggen door anderen gretig is overgenomen. Ik ben zeer, zeer tevreden.

Heer Adolf, wat denkt U van het huidige Israël?

A.: Ik heb altijd gedroomd van zo'n groot getto, daar hadden wij veel werk in kunnen verrichten.

Heer Adolf, hoe is uw mening inzake Vietnam?

A.: Ja kijk, zoals ik al zei, waar wij het moesten neerleggen hebben anderen de draad weer opgenomen, mijn legers zijn zo ver nooit gekomen. Ik sta volkomen achter de Amerikanen!

Heer Adolf, ik zie hier de Telegraaf liggen, leest U Hollands, en waarom juist deze krant?

A.: In mijn tijd waren alle Duitse kranten aangepast aan de politieke lijn van ons, de regering. Nu bestaat er in Duitsland niet één van die kranten meer, en aangezien deze krant nog veel heeft van „die jaren” besloot ik deze te nemen. Zelf lees ik geen Hollands maar een van mijn bedienden is een ex-Nederlander en die leest mij iedere dag de krant voor.

Heer Adolf, zoals U weet wordt er intens jacht gemaakt op vele van uw ex-medewerkers. Zullen ze er nog veel vinden dacht u?

A.: Ik heb nog steeds contact met een groot deel van mijn ex-medewerkers. Er zijn er nog veel meer in leven dan men denkt. Na de oorlog zijn er naar Zuid-Amerika geëmigreerd maar de meesten zochten hun heil in de Arabische landen, waarvan Egypte bovenaan staat. Enkele zijn al door ouderdom overleden maar de rest is nog steeds actief, en dit is wel te merken ook.

Heer Adolf, hoe bent U in Berlijn uit de handen van de oprukkende Russen gebleven?

A.: Dat is vrij eenvoudig uit te leggen. Onze toenmalige geheime-politie hebben wij de opdracht gegeven een man te zoeken die op mij zou lijken. In '42 werd deze gevonden en leek zo ontstellend veel op mij (lichamelijk) dat na wat medische prutserij geen verschil te zien was tussen ons beiden. Veel dingen — zoals mijn gebit — werden op hem aangebracht. Toen de Russen voor de deur stonden hebben ze niet mij, maar hem verbrand.

Heer Adolf, maar Eva Braun — toen sinds kort uw vrouw — wat is er van haar geworden?

A.: Daar praat ik niet graag over. Maar U, en iedereen weet dat ze verbrand gevonden is. Daar hoeft niemand aan te twijfelen.

Hij werd nu zichtbaar nerveus en liet merken dat ik het nu maar kort moest maken.

Heer Adolf, bent U niet bang dat wanneer uw generaties uitgestorven zijn, ook het fascisme zal uitsterven?

A.: Nee, daarvoor ben ik niet bang. Het fascisme heeft altijd bestaan, wij hebben het tot ontplooiing gebracht en het heeft toen ook een naam gekregen. Dit is niet uit te roeien.

Heer Adolf, zou U nog naar Duitsland terug willen?

A.: Ja, heel graag. Het is alleen — en helaas — onmogelijk. Maar ik heb mijn hoop op de NPD en andere (ondergrondse) organisaties gevestigd.

En wanneer zij de zaak onder controle krijgen, zoals wij die hadden dan wil ik graag gaan. Ik hoop dit nog te mogen beleven.

Na dit antwoord wilde ik vertrekken, doch hij stond er op de door mij gemaakte aantekeningen te zien. De bediende werd geroepen en deze las ze in 't Duits voor. Hij liet enkele regels schrappen maar ik wist ze bij het schrijven van dit interview nog te herinneren zodat U, waarde lezer, niets is onthouden.

v.H.

OH FREEDOM!

*We must not just believe in freedom,
we must practice it.*

Frank Donner

Overgenomen uit „Pro & Contra”, het Belgisch Hum. jongerenblad.

door luc bentein

De USA is een eigenaardig land. Toen de dertien koloniën zich in 1776 van papa Engeland afscheurden, gebeurde dit op basis van een gemeenschappelijke sterke zin voor vrijheid en onafhankelijkheid; vrijheid is de waarde die in de USA van het begin af heilig was. Nu nog, maar ze begint meer en meer op een stervende godin te gelijken. Het zijn de Verenigde Staten — vrijheidsbeeld op de boeg — die vandaag de dag verscheidene volkeren over de ganse wereld van hun zelfbeschikkingsrecht afhouden.

Maar ook het binnenlands beleid der USA is sinds lange tijd misgroeid. Citeren we even Piet Heil: „Men zou zeggen: een volk dat de persoonlijke vrijheid in zijn vaandel heeft geschreven, eist dan ook alle vormen van die vrijheid op. De Amerikanen zijn zeer gehecht aan de ondernemersvrijheid en kennen godsdienstvrijheid alsmede vrijheid van meningsuiting en nog enige vrijheden. De volgorde is niet willekeurig. De vrijheid om de kerk niet te bezoeken wordt minder gewaardeerd dan de commerciële vrijheid; de vrijheid van meningsuiting wordt door de censor al weer sterker beknot dan de godsdienstvrijheid en de politieke vrijheid is een punt waarover lang valt te praten”.¹⁾

Minder fijn, maar even duidelijk zegt ons Clayton Fritchey²⁾: „President Johnson en zijn administratie zijn allen voorstander van een vrijheid van expressie; ze zijn enkel ertegen dat die vrijheid toegepast wordt”. Dat wat betreft de vrije meningsuiting; de vrijheid in daad zal zeker nog minder punten halen.

Daarmee is Mr. America echter nog niet verslagen: er schijnt zoiets te bestaan als een Amerikaanse vrijheid, en een bepaald soort gedrag dat on-Amerikaans is. Om die kwaal te bestrijden heeft men in de USA in 1938 het House Un-American Activities Committee (HUAC) opgericht. Men is nooit ertoe gekomen duidelijk te omlijnen wat het Comité wel en niet mocht. In 1946 werd bepaald dat het HUAC de toelating heeft om te zetelen waar en wanneer zij het wil, om verhoren af te nemen, getuigen te dagvaarden, boeken, documenten en inlichtingen vrij te geven zoals zij het nodig acht; maar de lijn werd nooit getrokken om aan te duiden waar de grens van het HUAC's werking ligt.

Het spreekt vanzelf dat men zich even afvraagt wat nu in feite on-Amerikaans gedrag is. Ook dat werd nooit duidelijk bepaald. We mogen ons echter tot op zekere hoogte steunen op publikaties van het Comité. Zo zegt een rapport van 1939: „Americanism recognizes the existence of a God...”; dat laat reeds meer gekke zaken vermoeden. Frank Donner³⁾ heeft het gestelde probleem grondig onderzocht, en komt tot de vaststelling dat men door het HUAC als on-Amerikaan beschouwd wordt wanneer men geloof in een van de volgende punten:

1. absolute sociale en raciale gelijkheid
2. het afschaffen van privaat bezit en erfrechten
3. het opzij zetten van privaat voor gemeenschappelijk bezit
4. dat het de plicht is van de regering om het volk te steunen
5. een politiek, economisch of sociaal systeem dat gebaseerd is op een geplande economie
6. een kollektivistische filosofie
7. het omvormen van de bestaande Amerikaanse staatsorde.

eerste de ethische kant, de terreur en intolerantie van de „gelovigen” (in welke vorm dan ook) is antimenselijk. Ten tweede: de mens is in de wereld, hij is hier en nu, hij kan er niet uit (dit zou zijn zelfopheffing betekenen) hij is geworteld in het mysterie dat wereld heet. Zijn weten en bestaan is even beperkt en wijds als zijn wereld toelaat, zodra hij meent boven het aardse gewriemel te staan en alles te overzien, is de mens onderhevig aan een begoocheling. De „gelovigen” menen wel verder te kunnen kijken.

Het mysterie van het aardse Zijn kan volgens Merleau Ponty niet verklaard worden met een verwijzing naar een Hoger Zijn gelijk de R.K. filosofie doet; Merleau Ponty stelt dat de mens zich kan verwonderen over het feit dat alles zo is als het is, maar dit feit hoeft niet verder verklaard te worden. De feiten hebben genoeg aan zichzelf, ze zijn zo en niet anders, het „waarom” is niet te beantwoorden, daarom is de wereld een mysterie. Leidt deze dubbele afwijzing bij Merleau Ponty tot het humanisme? Als „derde weg” tussen christendom en marxisme? Merleau Ponty wil zichzelf geen humanist noemen als dat betekent dat de mens de maat aller dingen is, hoogstens is hij de beste onder de aardse zaken, d.w.z. ook andere zaken bepalen zijn mens-zijn, dus niet alleen zijn (absolute) ik, maar ook zijn lichaam, de wereld of de medemens. Zo is de mens een betrekkelijk en beperkt wezen, die het Absolute niet kan kennen.

P. J. de Klerk
Leerdam.

Een groot bezwaar is, dat sommige mensen zo weinig bezwaren hebben.

eigenlijk
zijn we allemaal
altijd
op weg naar het einde
zouden we
niet liever
zonder denken
verder leven

marian

wij staan achter israël

De normen van het HUAC komen misschien bij de niet verwittigde lezer nogal brutaal aan, maar lijken niet meer zo uitzonderlijk wanneer we weten dat op het programma van Amerikaans syndikaat (zeer links in de V.S.) staat: „zich strikt verzetten tegen het kommunisme”. Maak van daaruit een stap naar rechts, en ge komt bij het HUAC's opinie terecht.

Maar is de macht van het HUAC groot genoeg om van een gevaar te spreken? Het Comité mag immers niemand in de nor draaien. De gebruikte methode om het leven van de geïsoleerde personen te breken is echter veel eleganter, maar even efficiënt. De journalisten van een groot aantal bladen verlangen niet beter dan voldoende kopie te hebben om hun kolommen te vullen; die kopie wordt hen geregeld door het HUAC geleverd. Zo komen af en toe op de voorpagina van bedoelde bladen de namen voor van degenen die door het Comité werden verhoord, met de nodige kommentaar. Het resultaat is eenvoudig dat de werkgevers van die personen hen aan de deur zetten; of die mensen al dan niet schuldig werden bevonden aan on-Amerikanisme, doet er in de praktijk weinig toe. En het HUAC beschikt ook nog wel over andere middelen. Een voorbeeld van de macht van het beruchte Comité? Onlangs werd een man, die tot tweemaal toe in perfect normale omstandigheden als volksvertegenwoordiger werd verkozen, niet tot de wetgevende kamers van Georgia toegelaten, omdat hij de USA-politiek omtrent Vietnam afkeurde. De trefzekerheid van het HUAC wordt ongetwijfeld het duidelijkst aangetoond door het feit dat vóór 1961 reeds 15 zelfmoorden opgetekend werden na een verhoor door het Comité; vijftien mensen wier leven alle verdere zin verloren had. Donner vergelijkt de situatie van de personen die op de zwarte lijst van het HUAC terecht komen met die van de Joden die onder Hitler een merkteken moesten dragen, of met die van de mensen die in vroegere tijden op de grote plaats aan de schandpaal werden gekshibeerd.

Wie wordt nu door het HUAC geïsoleerd? De redenering is schrikwekkend simplistisch: on-Amerikaan is hij die het Comité in een aspekt durft aanvallen, want die mens is ongetwijfeld een agent van Moskou (of is het nu van Peking?). Kritiek leveren, on-Amerikanisme en kommunisme zijn voor het HUAC ekwivalenten. En de onzin gaat verder: voor het Comité is iedereen kommunist die voorstander is van religieuze of politieke vrijheid, pacifistische stellingen verdedigt, en zo meer. Zo is men reeds op kommunistenjacht geweest in bepaalde kringen van religieuze leiders. De reactie van de Amerikaanse kerken is niet uitgebleven, maar het HUAC weet overal raad mee: officieel werd de kerk uitgenodigd door het HUAC om samen te strijden tegen het „kommunistisch atheïsme”; vandaar dat dominees of priesters die het Comité tegenwerken automatisch gebrandmerkt worden als verraders van hun geloof.

Daartegenover staat dat het HUAC nooit fascistische organisaties heeft aangevallen, zelfs niet tijdens Wereldoorlog II. Gewoonlijk worden de rechtse haatgroepen met rust gelaten door het Comité, ofwel... gesteund! Zo mogen de „White Citizens Councils Movement” in het Zuiden, en de „John Birch Society” in het Westen rekenen op toelagen vanwege het HUAC en de zuidelijke businessmen; langs deze weg werd o.a. de campagne van het Comité tegen Kennedy gevoerd, dus met staatsgelden! Het HUAC is inderdaad het best gesubsidieerde comité van het Huis, en ontvangt bijvoorbeeld meer dan het dubbele van wat het „Committee on Education and Labor” krijgt. Wederkerig kan het HUAC rekenen op de steun van de Amerikaanse haatgroepen; die hebben immers steeds één haat gemeen met het Comité (anti-neger of anti-arbeider of anti-semiet of anti-vreemdeling, om de meest voorkomende op te noemen). Zo verklaarde vóór WO II William D. Pelley, als hoofd van de nazistische „Silver Shirts”, en sprekend over het HUAC: „I formed the Silver Legion in 1933... to propagandize exactly the same principles”. Een Ku Klux Klanleider, „Imperial Wizard” James Colescott, zegde van zijn kant: „(The Committee's) program so closely parallels the program of the Klan that there's no distinguishable difference between them”. En de gebeurtenissen geven hem gelijk.

De meest beruchte HUAC-leider was ongetwijfeld Joseph McCarthy, die in 1953 de werking van het Comité intensifieerde. De oorlog in Korea, waar de USA een reeks flaters begingen en geen vooruitgang maakten, gaf hem immers het „recht” in het binnenland uiterst streng op te treden tegen on-Amerikanen. McCarthy verdween van het toneel, maar het HUAC bleef; de oorlog in Korea werd beëindigd, maar in Vietnam begonnen. Nu is het zo dat de oorlog in Vietnam voor de USA nog minder gunstig uitvalt dan in Korea, dat de toestand er bijzonder onoverzichtelijk is en dat de USA ook minder steun van andere landen krijgen dan het geval was bij het konflikt om

Korea. Dat heeft tot resultaat dat het HUAC vandaag weer intens op zoek is naar zondebokken, naar kommunisten, naar on-Amerikanen die Johnson zouden kunnen(?) beletten zijn politiek efficiënt uit te voeren.

Maar de oppositie in de USA zelf schijnt toe te nemen, naar kwantiteit en naar vorm. Reeds vanaf 1950 begonnen intellectuele leiders (politiekers, auteurs, professoren) te waarschuwen voor de gevolgen van de verdrukking door het HUAC uitgeoefend. Die bezorgdheid verspreidde zich stilaan ook onder de studenten, verspreiding die gepaard ging met een mentaliteitsverandering: rond 1955 heerste op de studentenbijeenkomsten nog de beat-houding, maar vanaf 1960 is die omgeslagen tot een meer actieve protest-houding. En die mentaliteit is niet beperkt gebleven tot de studentenmilieus, maar is bezig uit te zwermen over de ganse bevolking van de V.S. Donner drukt het uit als volgt: „There is an uneasy feeling that as a people and a nation we have somehow lost our way”.

Een verandering is voor de Amerikaanse bevolking in ieder geval dringend nodig. Indien die verandering in goede zin er komt zal dat een grondige verandering van het wereldbeeld meebrengen, gezien de machtspositie van de USA. Het is daarom dat de afdwalingen van het Amerikaanse „demokratische” regime ook ons aanbelangen, en dat we de pacifistische, vrijheids- en rechtvaardigheidszoekende oppositie van de USA moeten steunen op onze manier en in zover wij kunnen.

¹⁾ „De Playboy-Philosophy”, Symbiose, jg. 5, nr. 2, 1966

²⁾ een gewezen Amerikaans eersterangspoliticus

³⁾ The Un-Americans, New York, Ballantine, 1961

Humanisme en christendom

1

Al onze beschouwingen hangen samen met het cultuurpatroon waarin wij zijn opgegroeid. Het is dus duidelijk dat het humanisme, althans in het Westen, voortdurend in een dialoog met het christendom moest verwickeld raken. Verwikkeld, inderdaad, want de opmerkelijke toeschouwer kan het niet ontgaan, dat er van beide kanten een soort spraakverwarring valt te constateren: écht begrip voor elkaar (voorzover dit mogelijk is) blijft helaas nog iets zeldzaams. Dit is te betreurenswaardiger, omdat, naar ik meen, genoemde dialoog reeds geruime tijd en in zeer hoge mate het geestelijk klimaat van sommige delen van de wereld bepaalt.

2

Vanuit het milieu, waarin het opgroeit en waardoor het wordt opgevoed, neemt het individu als het ware zijn aanloop naar de volstrekt-eigen bijdrage. Hoewel het niet altijd noodzakelijk is dat zich in deze ontwikkeling fundamentele botsingen voordoen, blijken toch soms conflicten onvermijdelijk: dan moet in de persoonlijke stellingname het afwijken van een bestaande orde worden beklemtoond.

Een van de belangrijkste vragen in dit verband werd voor mij de kwestie, of het christendom (het geheel van levensovertuigingen, dat zich min of meer direkt op Christus betreft en in diens uitspraken de uiteindelijke waarheid omtrent de mens meent te herkennen) — of deze religie een Westerse liefhebberij is, dan wel of haar stelsel van waarden een wereldomvattende betekenis heeft.

Anders gezegd: is het christendom een universeel-menselijke religie? Wordt het weliswaar niet door ieder aanvaard, maar valt vast te stellen of kan met enig recht worden verondersteld, dat het voor ieder (waar en wanneer ook) beter zou zijn als hij het christendom in zijn kern beleefde?

Met deze aanvankelijke formulering kan men nog nauwelijks iets doen. Wat is de kern van het christelijk geloof, — wat is in die verhouding tot Christus en zijn boodschap het wézenlijke moment, het zó karakteristieke dat prijsgave daarvan afwending van het christendom mag worden genoemd?

Nu is het niet in de eerste plaats mijn taak, om het wezenlijke van het christelijk geloof te achterhalen en in min of meer begrijpelijke termen vast te leggen, aangezien christenen zelf m.i. zeer verdienstelijke pogingen ondernemen om aan een gesekulariseerde wereld hun bedoelingen kenbaar te maken. Toch zal ik niet helemaal kunnen ontkomen aan een karakterisering van christelijk eksisteren, om mede daardoor eigen situatie te kunnen verduidelijken.

Arjen Struik (wordt vervolgd).

Verliefdheid is het denken
aan 't opengaan van deuren
waarachter zal gebeuren
wat men niet kan bedenken

Misschien zal zij veel later
het objektiever water
voor mijn veranderd leven zijn

Maar na dit hoogst vermogen
doet zij met dode ogen
de deur dicht en ik blijf alleen

Arjen Struik

In verband met het bevolkingsvraagstuk: Ooievaars - gevaarlijk wild!

ORIËNTATIE

In deze serie is weer een nieuw deeltje uitgekomen, t.w.

AUTONOMIE

Thans zijn in deze twee series van vijf brochures reeds verschenen:

I. Huwelijk en gezin

1. Verkering en verloving
2. Trouwen
3. Gezinsvorming en opvoeding
4. Het gemengde huwelijk
5. Gezin en maatschappij

II. De mens en zijn wereld

1. Atoom en kosmos
2. Existentie
3. Evolutie
4. Autonomie

De prijs per serie bedraagt f 2,50. U kunt deze bestellen door storting of overschrijving op girorekening no. 30 49 60 t.n.v. het Humanistisch Verbond te Utrecht. Op het girostrookje te vermelden: „Oriëntatie I en/of II”.

concentratiepunt napalm

manen

bestaand uit mannen en vrouwen
spannen vanavond tegen ons samen

die ene avond is voldoende
maar de volgende middag komt er
steeds weer bij

door onvoorziene
en bij voorbaat verloren slagen
wordt iedereen slager
van zijn eigen wereld

van de onverteerbare resten
maken we Statesworst voor Vietnam

J.L.M.

Ik zie haar daags niet voor me staan
als in die late avond
toen zij mijn handen liet begaan
tot ik droom zuiver naakt vond

altijd een dag van haar vandaan
binnen bereik bij avond
kan ik des nachts weer naast haar
staan
en zie mij ongevarend

Zij ook weet ik als ik haar aan
het beeld toets van die avond
dat zij in 't grensgebied van maan
en kamer weerloos naakt stond.

Arjen Struik

Wees modern - laat vooral uw
masker niet vallen!

Stelen als raven en zwijgen als
goud.

Kind aan de borst, moeder ingeslikt.

ik heb vandaag mijn lief' ontmoet.
ik heb haar zien slapen in een
blauwe korrenbloem.
de gele stamper was haar hart.
ik heb vandaag mijn lief' ontmoet
haar lach vloog door het bos
als vroege zonnestralen.
haar liefde lag verspreid in 't mos.
ik heb vandaag mijn geluk gevonden
in die blauwe korrenbloem.

ook jij oorlogsheld,
zoek ook jij,
je blauwe korrenbloem.
pluk hem.
en zet hem in de vaas van je haat.

H. Nieuwland

"Tous les hommes sont mortels"

Dat iedereen sterfelijk is, zal voor weinigen een schokkende mededeling zijn. Niettemin vertalen wij zo'n boek wat eufemistisch met „Niemand is onsterfelijk”. (uitg. v.h. De Boer).

Simone de Beauvoir, die dit werk op haar naam heeft staan, geeft ons de geschiedenis weer van een persoon, Fosca genaamd, die onsterfelijk is.

Men krijgt duidelijk de indruk bij het lezen dat zonder de afgrenzing van geboorte en dood het leven zinloos zou zijn. Zulks houdt natuurlijk niet in dat sommigen het hier en nu ondanks dat toch als zinledig kunnen ervaren.

Terecht kan men zich afvragen of gefilosofeer over dood eigenlijk wel zinvol is, zeker als het jonge mensen betreft, te meer daar wij het leven nog slechts ten dele kennen en het weinig urgent lijkt reeds nu zaken in ons wereldbeeld te betrekken die nog ver (!) van ons verwijderd zijn! Een andere visie is dat leven en dood onverbreekelijk met elkaar samenhangen, in die zin dat de dood een eindpunt is, voor zover wij dit dan met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kunnen zeggen en vaststellen.

Het is telkens weer een eindpunt voor elk individu in zijn eenzaamheid, een eindpunt van zijn of haar wereld. Hierin besloten ligt tevens als het ware een uitdaging voor het leven dat wij nu eenmaal hebben en zijn. Ontbreekt dit laatste dan kan men inderdaad van weinig zin spreken, laat staan dat men in staat zou zijn deze er zelf in te leggen.

Een antwoord op allerlei gebieden trouwens moet derhalve door onszelf gevonden, geformuleerd worden. Wij vragen, wij antwoorden; of niet, dan pleegt men nl. zelfmoord.

Hoe echter vertaalt Simone haar beleving van deze gevoelens? Of anders gezegd: hoe luidt haar beschouwing van de beleving van de waardering der werkelijkheid; of nog korter: als dit boek, toch wel op kritische wijze dacht ik een pleidooi voor ons bestaan, de innerlijke ervaring weergeeft van de waarden die wij aan de werkelijkheid-wereld-zijn, toekennen; welke konklusie mogen wij dan trekken. Men doe het zelve!

Voor Fosca hoeft eigenlijk niets meer; hij kent het allemaal wel, er is niets nieuws onder de zon en het liefst wil hij slapen. De sterfelijke mens echter zoekt inzicht, vecht voor zijn overtuiging, strijdt tegen kwaad en onrecht; hij vindt een doel in zijn tijdelijk zijn.

„Laat hem gaan”, dacht ze. „Laat hem voorgoed verdwijnen”. Ze keek hem na alsof hij de betovering had kunnen meenemen, waarvan hij haar wezen had beroofd; om de bocht verdween hij. Ze deed een paar passen en bleef toen als aan de grond genageld staan; hij was verdwenen, maar zij bleef wat hij van haar had gemaakt; een grassprietje, een vlieg, een mier, een schuimspoor. Ze keek om zich heen; misschien was er een uitweg; vluchtig als het trillen van een wimper bloeide er in haar hart iets op; het was nauwelijks een sprankje hoop en het was alweer vervluchtigd. Ze drukte haar hand tegen haar mond en boog haar hoofd. Ze was overwonnen; in angst en vrees aanvaardde ze de gedaanteverwisseling: vlieg, schuim, mier tot aan de dood toe. „Dat is nog maar het begin”, dacht ze en ze bleef onbeweeglijk staan alsof het mogelijk was de tijd te ontlopen en hem te verhinderen zijn tocht te vervolgen. Haar handen drukte ze tegen haar gespannen lippen.

Haar wezen was van de betovering beroofd, zij keek niet meer in een vertekende lachspiegel, zij zag. Ondanks roem, ondanks bevrediging, ondanks vragen met hun eventuele antwoorden bleef zij — en dat zag zij nu duidelijk — een mier, één van de vele, (schijnbaar) doelloos en zinloos dooreenkrioelend, met miljoenen mieren na haar; zij bleef het grassprietje: „de sterveling, zijn dagen zijn als het gras, als een bloem des velds, zo bloeit hij; wanneer de wind daarover is gegaan, is zij niet meer, en haar plaats kent haar niet meer” (Psalm 103: 15 en 16). Zij was op zichzelf teruggeworpen binnen de tijd en moest, onder het vaandel met het opschrift „Waarom?” verder trekken, op weg naar het einde!

Pas toen de klok het volle uur sloeg, slaakte ze de eerste kreet. De dreunende slag van de tijd raakte haar ten volle en plaatste haar zonder meer in het tijdelijke, waarin ze haar uren vol moest maken.

Een aardig stukje voor discussie . . . om uren vol te maken.

B. N. Binnendijk
Haarlem

adressen

Met het voorbehoud dat er inmiddels zijn gewijzigd, vervallen of nieuwe bijgekomen. Wijzigingen en aanvullingen worden gaarne ontvangen door: secr. werkgroep J. & J., Postbus 114, Utrecht.

HUMANISTISCHE JONGERENGROEPEN, JONGERENGESPREKSGROEPEN

e.d. (Secretariaten of jongerencontactpersonen — CP)

Alkmaar	CP: J. H. Broekhuizen, Tolkerdijk 2, Schagen
Almelo	CP: D. J. Sluiter, W. v. Konijnenburgstraat 37
Amersfoort	CP: J. van Halm, Tuinstraat 22
Amstelveen/	
Buitenveldert	CP: John van Cleef, Rigolettolaan 44, Amstelveen
Amsterdam	Secr.: F. Eckhard, Lorentzlaan 57
Apeldoorn	CP: A. Mooi, Hunze 58
Appelscha	CP: J. W. Ketzer, Maadsingel 5
Arnhem	CP: G. J. den Besten, Karel Doormanstraat 5
Drachten	CP: mevr. Veendorp, Stelpswijk 71
Eindhoven	Secr.: J. de Vos, Pr. Hendrikstraat 39
Gorinchem	CP: M. J. Engelvaart, Pr. Bernhardstraat 11
Groningen	CP: mej. W. Beckban, Helperwetstraat 61
Den Haag	CP: mevr. I. Smiet, P. Langendijkstraat 60
Haarlem	CP: B. N. Binnendijk, Rijksstraatweg 278
Hengelo (O.)	CP: H. Schanssema, Warmelostraat 30
Hilversum	CP: mevr. W. de Vries, Adm. de Ruyterlaan 148
Laren (N.-H.)	CP: mevr. A. Samama, Houtweg 11
Leeuwarden	CP: dhr. Visser, Gounodstraat 12
Leiden	CP: J. L. Martens, Gr. J. v. Stolberglaan 340, Leidschendam
Nijmegen	CP: F. M. Mos, Hertogstraat 45
Oss	CP: F. P. Bohlmeijer, Kuipers Rietbergstraat 224
Rotterdam	Secr.: mej. M. Wensvoort, v. Harmelenstraat 35d
Steenwijk	CP: M. Miers, Olde Wheemestraat 1
Terneuzen	CP: dr. H. D. J. Meijer, Frans Halslaan 32
Utrecht	Secr.: mej. M. Westeneng, W. Barendszstraat 57
Vlaardingen	Secr.: mej. E. Smit, Burg. Verkadesingel 47
Zaandam	CP: mej. A. v. d. Berg, v. d. Werffstraat 132
Zeist	CP: mej. C. den Os, Huis ter Wege, Huis ter Heide
Zwolle	CP: mej. A. Lutje Schipholt, Heinoeseweg 26, Dalfsen

Het is van belang dat men deze lijst vergelijkt met de vorige, gezien de vele wijzigingen en aanvullingen.

STUDENTENVERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG 'SOCRATES' (ab-actiaten)

Hoofdbestuur:

Jacoba van Beierenlaan 23, Delft

afd. Amsterdam: Celebesstraat 1171

afd. Delft: postbus 228

afd. Groningen: p/a Lorentzstr. 13a

afd. Leiden: Lombardsteeg 1a

afd. Utrecht: Balistraat 58

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING (sekretariaten)

Hoofdbestuur: mej. M. Margadant, Rigelstraat 122, Hilversum

Internationale korr.: mej. I. Dekker, Ol. v. Noortstraat 4, Hilversum

Arnhem	mej. S. Matthes, Apeldoornseweg 54
Assen	D. Coert, Anreperstraat 113a
Eindhoven	mej. T. Brand, Staringstraat 18
Enschede	mej. I. Muijser, Louis Braillestraat 10
Den Haag	mej. M. Maris, Beeklaan 45, Rijswijk
	A. v. d. Noorda, Sweelinckstraat 33
Hilversum	mej. C. Calo, Godelindeweg 4
Leiden	mej. J. Boot, Steengarde 4, Leiderdorp
Zwolle	J. v. d. Hout, Veldweg 4, Hattum
	Secr.: J. de Vos, Pr. Hendrikstraat 39

Geef jezelf

REKENSCHAP

**DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
voor wetenschap en cultuur, dat
een blad wil zijn voor de verdieping
van de humanistische overtuiging.**

Abonnementsprijs f 11,50 per jaar; voor contribuanten van de Humanistische Stichting Socrates, en voor studenten f 10,- per jaar.

**HUMANISTISCHE STICHTING
SOCRATES**
Postbus 114, Utrecht
Giro 58 22 93

Jezus van Nazaret

Een uitgave van het Humanistisch Verbond m.m.v.
Dr. M. J. Vermaseren, Dr. A. Hulsbosch, Prof. Ir.
H. v. Riessen, Prof. Dr. C. W. Mönnich, Dr. D. H.
Prins, Dr. O. Noordenbos, Dr. A. L. Constandse,
M. M. Poppers, G. A. Bashir, Ir. J. Bloemsma. Inl.
H. J. J. Lips. Prijs f 2,95.

In dit uitstekend verzorgde boekje wordt door de eerste schrijver ingegaan op de historiciteit, de volgende drie schrijvers belichten de figuur van Christus vanuit een christelijke visie, dan komen drie humanisten aan het woord, waarna tenslotte de Joodse, Islamitische en Boeddhistische visies gegeven worden. Zoveel visies over Christus in een boekje is op zichzelf reeds iets unieks. De meeste opstellen zijn zo geschreven, dat ook gewone mensen met andere inzichten de hun vreemde ideeën toch kunnen begrijpen. Dit geldt helaas niet voor het laatste deel van de katholieke visie. Deze is zo theologisch en katholiek gebekt, dat het voor een buitenstaander maar moeizaam te volgen is. Jammer is dat in dit zo uiterst verdraagzame boekje de schrijver van de Islamitische opvattingen onrecht wordt gedaan hem onder het hoofdstuk Joodse, Mohammedaanse en Boeddhistische visie te plaatsen. Het is bekend dat het gebruik van Mohammed's naam in deze zin bijzonder weinig op prijs gesteld wordt door Moslims in de Islamitische wereld. Met de inleider is ondergetekende het eens dat jonge mensen beslist niet in de war zullen raken door het lezen en bespreken van zoveel verschillende visies op de figuur van Christus. Ook zal het wel waar zijn, dat er, met name in de geestelijke verzorging in het leger, steeds weer naar dit onderwerp wordt gevraagd. Voor een goed begrip van de ander is het ook een nuttige zaak, maar ik blijf mij afvragen of het voor het persoonlijk leven zo belangrijk is, m.a.w. blijf ik geneigd te zeggen: interessant, lees het vooral alhoewel, voor mij hoeft het niet.

Max Willems

Ter informatie

Enkele leden van de jongerengroep **Apeldoorn** bezochten het kongres van het Humanistisch Verbond en hebben daarover verteld in hun groep. Wij zijn benieuwd of hun bevindingen en de discussie die daar ongetwijfeld op gevolgd is tot dezelfde konklusies hebben geleid als tot die waartoe onze redakteur is gekomen in het vorige nummer.

De **H.J.B.-Hilversum** is actief. Zeilen, fietsen, sociodramatiseren, en tot slot van het seizoen een rally met eten en prijsuitreiking. Op 17 juni vierten ze hun 10-jarig bestaan. Als dit nummer verschijnt zullen de festiviteiten reeds achter de rug zijn, maar desondanks: van harte en nog vele jaren er bij HJB-Hilversum!

De gemeenschap **Purmerend** van het H.V. heeft in haar periodiek een oproep geplaatst om te komen tot een jongerengroep. Hopelijk zullen er zoveel belangstellenden zijn voor dit initiatief, dat wij binnenkort een nieuwe jongerengroep kunnen verwelkomen.

De Humanistische Jongerengroep **Haarlem** doet een dringend beroep op H.V.-leden een garage, schuur, zolder of kelder ter beschikking te stellen. Al verkeert het bouwsel niet in goede staat, dat doet er niet toe, zij zullen het dolgraag zelf opknappen. Zolang er van zo'n humanistenhuis niets terecht komt, zijn zij aangewezen op zaaltjes, die geen persoonlijke sfeer hebben. Hun programma rechtvaardigt een eigen behuizing wel: praatavond voor nieuwe belangstellenden, schets van de humanistiek en nog wat (wat zou dat zijn?), een oriëntatierit met als afsluiting een feest en de aankondiging van een H.V.-avond over het verschil en de overeenkomst tussen christendom en humanisme met uiteraard een dominee, een aalmoezenier en een humanist.

De Jongerencontactgroep van het H.V.-**Den Haag** heeft een tijdlang niets van zich laten horen. Oorzaak: men was te druk met het opknappen van het zaaltje. Het einde is echter in zicht, de muren zijn geveerd en de vloer is van colivinyltegels voorzien. Nog een nieuw plafond en meubilair. Desondanks waren er enkele avonden met o.m. als onderwerpen Rhythm and Blues, Zwakzinnigheid en India.

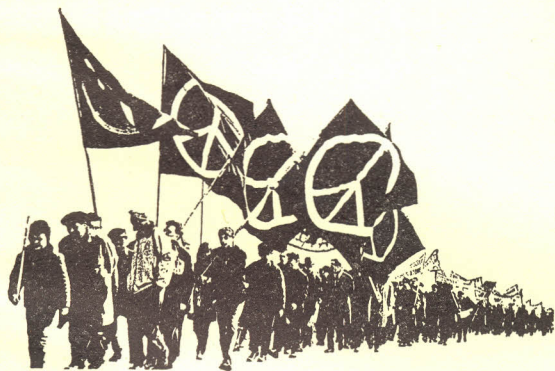
De Humanistische Jongerengroep **Eindhoven** had een avond met H.V.'ers waarover verslag wordt gedaan onder de titel „Jongeren ontmoeten meer belegen humanisten“. Gelukkig besluit men met „Er werd nog ontzettend veel meer geouweved, en de aanwezigen wilden het een andere avond nog eens voortzetten“. Inmiddels heeft Eric Kreger de sinds de oprichting van de HJG-Eindhoven gehanteerde voorzittershamer neergelegd. Na een tweejarige aktieve staat van dienst meent hij dat anderen thans maar eens de leiding moeten nemen. Dat nieuwe bestuur is wel uitgebreid, maar men gaat onderling nogeens op de vuist om uit te maken wie straks met de voorzittershamer mag zwaaien. Voorzitter of niet, in elk geval is er met circa 20 man (nou ja, dames en heren) gekampeerd in de Drunense heide.

Jongerengroep **Utrecht** zoekt volgens haar tijdschrift Kelderbom contact met Opa. Dat zijn niet de leden van de H.V.-gemeenschap, maar de Organisatie Politieke Aktiviteiten. Overigens wordt er in dit blad nogeens de aandacht op gevestigd dat de SUS-aktie bestemd is voor de Stichting Katholieke Noden en de Stichting Katholieke Radio Omroep, ter leniging van

de geestelijke en stoffelijke noden van de Katholieke volksge-
meenschap. Inmiddels heeft de K.R.O. laten weten dat haar
deel van de opbrengst bestemd is voor een Katholiek zend-
station in Afrika. De redactie van de Libertijn vraagt zich nu af
wat ze via die zendinstallatie uitzenden: een katholieke liturgie
in het Gregoriaans of een Afrikaanse liturgie met de tam-tam.

In de **Drupelsteen**, orgaan van de studentenvereniging op hu-
manistische grondslag „Socrates” lezen we over Vojaco ofte-
wel het voorjaarskongres van deze organisatie. Kennelijk werd
er veel gesproken over het 4e lustrum dit najaar. Er komt een
extra lustrumnummer van de Drupelsteen en een NeJaCo (van
deze padvinderachtige afkorting weten we alleen dat het een
konferentie is). Ook heel wat discussiestof leverde de naams-
verandering van de afdeling Groningen, die in het vervolg heet:
Diskussievereniging van Buitenkerkelijke Studenten „Socrates”,
afdeling Groningen van de SVHG „Socrates”. Door de nieuwe
naam wil men onder meer aan buitenstaanders en in het bijzon-
der aan de aankomende eerste-jaars een reëler beeld van de
vereniging geven. De verslaggever in de Drupelsteen tekent
hierbij o.m. aan dat de stap van Groningen landelijk gezien
spoedig navolging mag vinden. Een schrijver in Daimonion, het
blad van de afdeling Delft van de SVHG bericht dat ten kong-
resse de Delftse afvaardiging zijn afkeuring heeft uitgespro-
ken over de eenzijdige naamsverandering. T.a.v. een naamsver-
andering van de gehele vereniging vraagt de Delftenaar zich af:
„Is ons humanistisch georiënteerd zijn zo belangrijk dat het in
de naam van de vereniging thuis hoort?”

Tenslotte **Amstelveen-Buitenveldert**. De H.V.-gemeenschap had
een dertigtal adressen van jongeren tussen de 16 en 24 jaar,
kinderen van leden. Op een uitnodiging verschenen er 15 waar-
uit meteen een voorlopige bestuurskommissie werd gevormd
met als centraal adres John van Cleef, Rigolettolaan 44, Amstel-
veen. Het voorlopige bestuur gaat verdere plannen uitwerken
waarbij het kan rekenen op de steun van de H.V.-gemeenschap.
De mogelijkheden in deze snelgroeiende gemeente zijn er ze-
ker en we wensen de nieuwe groep dan ook veel succes met
de vele en plezierige activiteiten die zij ongetwijfeld zal gaan
ondernemen.

Comité voor de Vrede 1961, Oosterstraat 12, Hoog-
kerk (Gr.), Postgiro 1112200.

Aktiegroep Vietnam, Belieslaan 1, Heiloo (N.H.), Post-
giro 1263483.

Stichting Geweldloze Weerbaarheid, Potgieterweg 16,
Heiloo (N.H.).

Ik wens donateur/abonnee te worden van het jeugd- en jongerenblad
„Libertijn” over 1967.

Mijn naam is:

Adres:

te:

man/vrouw

Ik ben aangesloten bij:

en stort f op uw girorekening.

Handtekening

Ik wens donateur/abonnee te worden van het jeugd- en jongerenblad
„Libertijn” over 1967.

Mijn naam is:

Adres:

te:

man/vrouw

Ik ben aangesloten bij:

en stort f op uw girorekening.

Handtekening

DRUK : STORM UTRECHT-MAARSSSEN

Kan ongefrankeerd
verzonden worden

ANTWOORDKAART

Machtiging nr. 3167

AMSTERDAM 17

Libertijn
Postjeskade 43-1
Amsterdam-W.

Kan ongefrankeerd
verzonden worden

ANTWOORDKAART

Machtiging nr. 3167

AMSTERDAM 17

Libertijn
Postjeskade 43-1
Amsterdam-W.